

III etap 2008/2009

Tadeusz Różewicz

Lament

- 1 Zwracam się do was kapłani
nauczyciele sędziowie artyści
szewcy lekarze referenci
i do ciebie mój ojczy
Wysłuchajcie mnie.

- 2 Nie jestem młody
niech was smukłość mego ciała
nie zwodzi
ani tkliwa biel szyi
ani jasność otwartego czoła
ani puch nad słodką wargą
ni śmiech cherubiński
ni krok elastyczny

- 3 nie jestem młody
niech was moja niewinność
nie wzrusza
ani moja czystość
ani moja słabość
kruchość i prostota

- 4 mam dwadzieścia lat
jestem mordercą
jestem narzędziem
tak ślepym jak miecz
w dłoni kata
zamordowałem człowieka
i czerwonymi palcami
gładziłem białe piersi kobiet.

- 5 Okaleczony nie widziałem
ani nieba ani róży
ptaka gniazda drzewa
świętego Franciszka
Achillesa i Hektora
Przez sześć lat
buchał w nozdrza opar krwi
Nie wierzę w przemianę wody w wino
nie wierzę w grzechów odpuszczenie
nie wierzę w ciała zmartwychwstanie.

Niepokój, 1947

1. Wiersz „Lament” jest przykładem 2 pkt
 a) liryki opisowej
 b) liryki narracyjnej
 c) liryki bezpośredniej
 d) liryki pośredniej
 Uzasadnij swoją odpowiedź:

2. Kto mówi w wierszu? 1 pkt

3. Jakie wydarzenie położyło się cieniem na jego życiu? Zacytuj dwuwiers, który o tym świadczy. 2 pkt

4. Jaką funkcję pełnią anaforyczne powtórzenia w 2. i 3. części wiersza? 1 pkt

5. *Okaleczony nie widziałem
 ani nieba ani róży
 ptaka gniazda drzewa
 świętego Franciszka
 Achillesa i Hektora* 2 pkt
 Jakie wartości symbolizują święty Franciszek, a jakie Achilles i Hektor? Wymień po trzy.
 • Św. Franciszek:
 • Achilles i Hektor:
6. W jakim celu podmiot liryczny zwraca się do dorosłych? 1 pkt

7. O co oskarża sam siebie? Podaj dwie winy, o których mowa jest w wierszu. Nie cytuj. 2 pkt
 •

 •

8. Zanalizuj pointę wiersza, a następnie napisz, jaką funkcje pełnią użyte tam zaprzeczenia. 2 pkt

.....
.....
.....
.....

9. Jakie cechy lamentu dostrzegasz w utworze? Wymień co najmniej dwie. 2 pkt

-
-

10. Jakie świadectwo o czasach swojej młodości daje Różewicz w wierszu „Lament”?
Napisz wypowiedź na około 100 słów.

.....
.....
.....
.....

Model odpowiedzi:

Nr zad.	Przewidywana odpowiedź	Punktacja
1.	Liryka bezpośrednia Uzasadnienie: Np.: - podmiot liryczny wypowiada się w 1. osobie	2 punkty za pełna odpowiedź; 1 pkt za poprawne określenie typu liryki (nie przyznajemy punktów, kiedy uczeń źle wskazał typ liryki, a poprawnie odpowiedział na drugą część pytania)
2.	Np.: Człowiek młody, ma dwadzieścia lat	1 pkt
3.	<ul style="list-style-type: none"> • Wojna • <i>Przez sześć lat buchał w nozdrza opar krwi</i> 	2 pkt (po 1 za poprawną odpowiedź na każdą z części składowych pytania)
4.	Np.: - podkreślają sprzeczność między młodym wyglądem bohatera a tragicznymi doświadczeniami wojennymi	1 pkt
5.	Np.: <ul style="list-style-type: none"> • św. Franciszek: dobroć, łagodność, miłość do wszystkich stworzeń • Achilles i Hektor: honor, godność, odwaga 	2 pkt Po jednym za poprawne określenie wartości przyporządkowanych wskazanym postaciom
6.	Np.: - chce się wyzalić na swój los lub - wyznaje swoje winy	1 pkt
7.	Np.: <ul style="list-style-type: none"> • Zabijał ludzi w czasie wojny • Nie przeciwstawiał się złu, pozwolił, by inni decydowali za niego 	2 pkt (po jednym za każdą prawidłową odpowiedź)
8.	Np.: - zaprzeczenie modlitwy „Wierzę w Boga Ojca” podkreśla tragizm człowieka, który stracił wiarę - świadectwo utraty wiary	2 pkt
9.	Np.: - użalanie się nad losem - bezpośredni zwrot do adresata - powtórzenia	1 pkt
10.	Uwaga: - w wypowiedzi uczeń powinien odnieść się zarówno do wojny, jak czasów powojennych	